

Latinska Amerika za minimaliste. Last minute. V 1 šolski uri brez slabega občutka

Zgodi se, da ur zmanjka in je treba rešiti, kar se rešiti da. Da se bodo učenci učili in kaj znali, da bo učni načrt zadovoljen, geografija zadovoljna in verjetnost za pritožbe čim manjša.

V takem primeru se je načrtovanja pouka treba lotiti od zadaj; ne od množice zanimivih vsebin Latinske Amerike (LA), ampak od **minimalnega standarda** v učnem načrtu. Samo trije minimalni standardi so neposredni (citiramo): **učenec** ob zemljevidu opiše lego Afrike, Avstralije, Antarktike in obeh Amerik in primerja njihovo površje; ob klimogramih in fotografijah razloži razlike v podnebjju in rastlinstvu Afrike in Južne Amerike; pojasni vzroke za višinske rastlinske pasove v Andih. **Standardi** so bolj splošni; neposredno ne omenjajo LA.

Cilji so štirje obvezni in en *neobvezen*:

- sklepa** o naravnogeografskih značilnostih LA,
- opiše** vzroke in posledice kolonizacije LA,
- ob zemljevidu** in ustreznem slikovnem gradivu **našteje** velike pokrajinske enote, jih med seboj **primerja** in **sklepa** o možnostih za življenje ljudi v posameznih enotah,
- ob izbranem primeru ob grafičnem prikazu razloži značilnosti podnebja in sklepa o vplivu podnebja na rastlinstvo in življenje ljudi,*
- analizira** vzroke in posledice nepremišljenega človekovega posega v pokrajino ob primeru amazonskega deževnega gozda.

Neobveznega d) bomo spustili, ker se ponavlja že od 6. razreda naprej. Vsebinskega poznavanja LA ne bi preverjali. Geografsko postopkovno znanje je bilo preverjeno že pri Afriki in Avstraliji; na koncu ure se bo pa videlo, ali so ga sposobni prenašati oz. uporabiti pri novi pokrajini. Tudi motiviranja ne bi vezali na LA, ampak na zadrego: ali so se učenci po osmih letih šolanja sposobni (tudi) sami, ob pomoči učbenika oz. virov, sošolcev in učitelja, kaj naučiti in to tudi dokazati.

Natančno pisanje sprotne priprave je pogosto sizifovo delo, ker učenci včasih težko pririnjeno skalo zapisanega načrta že v prvi minuti pouka spet frcnejo v dolino. Vendar je pri tolikšni stiski s časom natančno načrtovanje nujno. Ker cilja b) in e) nista prenesena v standard, ju bomo pustili na informativni ravni; učenci bodo o tem sami prebrali v učbeniku odstavke ali dva in o vsakem v treh stavkih napisali na papir. Učitelj preveri samo, ali so napisali; pri izbranih tudi, kaj so napisali. Lahko pa v dvojicah zamenjajo zapise in si jih dopolnijo.

Preostala cilja sta neposredno prenesena v minimalne standarde. Dva sta obvladljiva, ker gre za **opis** in **primerjavo** ob zemljevidu. Pri **razlaganju razlik** (v podnebjju in rastlinstvu) si učenec lahko pomaga s klimogrami in fotografijami. Ker se mudi, učitelj izbere in ponudi tipične fotografije in klimograme istih krajev; npr. La Paz, Manaus, Buenos Aires.

Ostane najtrši oreh: učenec mora **pojasniti vzroke** za rastlinske pasove v Andih. Ker je standard v množinski obliki, morajo biti vzroki najmanj trije. Ni dovolj, da so naštet, morajo biti pojasnjeni. Vseeno bi se zadovoljili z **dvema vzrokoma** in bi pričakovali več pojasnil. Usmerili

Ilustracija: Davor Grgičević

Geografija v šoli

Letnik 27, številka 1,
 leto 2019,
 ISSN 1318-4717

Izdajatelj:
 Zavod Republike Slovenije
 za šolstvo

Predstavniki:
 dr. Vinko Logaj

Odgovorni urednik:
 dr. Anton Polšak

Uredniški odbor:
 Nevenka Cigler,
 Aleksander Jeršič, Osnovna
 šola Draga Kobala Maribor,
 dr. Eva Konečnik Kotnik,
 Univerza v Mariboru,
 Filozofska fakulteta,
 Igor Lipovšek, Zavod RS za
 šolstvo, mag. Ludvik Mihelič,
 Ekonomska šola, Ljubljana,
 Damijana Pleša, Zavod RS
 za šolstvo, dr. Tatjana Resnik
 Planinc, Univerza v Ljubljani,
 Filozofska fakulteta,
 Zdenka Schauer, Osnovna
 šola Martin Krpan, Ljubljana

Jezikovni pregled:
 Tine Logar

Prevod povzetkov:
 Ensitra prevajanje,
 Brigita Vogrinec s.p.

Urednica založbe:
 Damijana Pleša

Naslov uredništva:
 Zavod Republike Slovenije
 za šolstvo, Založba,
 Poljanska 28, 1000 Ljubljana

Letna naročnina (3 številke):
 33,00 € za šole in druge
 ustanove; 24,75 € za
 individualne naročnike;
 12,50 € za dijake, študente,
 upokojenke; cena posamezne
 številke v prosti prodaji je
 13,00 €. V cenah je vključen
 DDV.

Naročila: ZRSS, Založba,
 Poljanska cesta 28,
 1000 Ljubljana,
 faks: 01 3005 199,
 e-naslov: zalozba@zrss.si

Naklada:
 450 izvodov

Oblikovalska zasnova revije:
 Kofein dizajn d.o.o.

Grafična priprava in tisk:
 Design Demšar d.o.o.,
 Present d.o.o.

Revija je vpisana v razvid
 medijev, ki ga vodi
 Ministrstvo za kulturo, pod
 zaporedno številko 571.

© Zavod Republike Slovenije
 za šolstvo, 2019

Vse pravice pridržane. Brez
 založnikovega pisnega
 dovoljenja ni dovoljeno
 nobenega dela te revije
 na kakršenkoli način
 reproducirati, kopirati ali
 kako drugače razširjati. Ta
 prepoved se nanaša tako na
 mehanske oblike reprodukcije
 (fotokopiranje) kot na
 elektronske (snemanje ali
 prepisovanje na kakršenkoli
 pomnilniški medij).

bi se na padavine in temperature. Učitelj z ustreznimi nalogami, zemljevidi, skicami in vprašanji verjetno lahko uspe, sklicujoč se na cilje 6. razreda in podnebja v Himalaji in Afriškem višavju, vsakemu od učencev pomagati poiskati pojasnila o nadmorski višini, oddaljenosti od morja, morskih tokovih in geografski širini. Konec koncev si lahko pomaga z matriko, v katero vpiše dejavnike, učenci pa z ugibanjem pokažejo, katero pojasnilo oz. razlog je najverjetnejši, saj ugibanje lahko poteka ob rastlinskem zemljevidu v učbeniku ali atlasu.

Kaj pa v gimnaziji? Podobno. Za maturante so v 4. letniku tako ali tako na voljo priprave.

Opozorilo: Dozirajte v majhnih količinah. Pred uporabo tega nasveta se najprej pogovorite s svojo vestjo ali pa se posvetujte na strokovnem aktivu.

Viri in literatura

1. Janžekovič, M., Tomassini, K. I-učbenik za 8. razred (splet: <http://eucbeniki.sio.si/geo8/index.html>, dostopno 25. 11. 2018).
2. Kolnik, K. idr. Učni načrt. Program osnovna šola. Geografija (splet: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_geografija.pdf, dostopno 25. 11. 2018).

NAVODILA AVTORJEM PRISPEVKOV ZA OBJAVO V GEOGRAFIJI V ŠOLI

<http://zgds.zrc-sazu.si/pdf/gv72-1-navodila.pdf>

Obseg prispevkov naj ne bo daljši od šest strani, vključno z grafičnimi prikazi. Prispevek mora imeti v uvodu kratek povzetek (do sedem vrstic) in ključne besede. Če je mogoče, naj bo oboje prevedeno v katerega od svetovnih jezikov, sicer za prevod poskrbi uredništvo. Besedila, ki so bila pripravljena kot seminarske naloge, poročila o projektih ali referati, morajo biti prirejena za objavo v reviji po merilih za članke.

Ocenam knjig, učbenikov naj bo priložen posnetek naslovnice, navedeni naj bodo tudi natančni bibliografski podatki (avtor, založba, leto izida). Prispevek na CD-ju, ki mu priložite Prijavnico prispevka za objavo v reviji, pošljite na naslov: Uredništvo revije Geografija v šoli, Zavod RS za šolstvo, Založba, Poljanska 28, 1000 Ljubljana. Besedilo brez grafičnih elementov lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov revija.geografija@zrss.si.

Oblikovanje: Besedilo naj ne bo računalniško oblikovano (razlomljeno na strani), besede naj ne bodo deljene. Slikovno in grafično gradivo je lahko priloženo tudi na fotografijah ali na diapozitivih ustreznne kakovosti. V tem primeru naj ima vsaka enota svojo številko. V osnovnem besedilu članka naj bo označeno mesto, kamor spada in dodan podnapis. Zaželeno je tudi osebna fotografija avtorja; objavili jo bomo ob naslovu članka. Priložene diapozitive vam bomo vrnil.

Reference v besedilu na bodo v obliki: (Kunaver, 2000), ob navajanju strani pa (Kunaver, 2000: 12). Literatura na koncu prispevka naj bo citirana tako: Kunaver, J. (2000). Naslov knjige. Ljubljana: Založba.

Svoje podatke posredujte na obrazcu Prijavnica prispevka za objavo v reviji, ki je dostopna v založbi ali na e-naslovu: <https://www.zrss.si/strokovne-resitve/revije/geografija-v-soli>